Tisztelt Polgármester Úr!
Tisztelt Jegyzőnő!
Tisztelt Képviselők!

Beszámoló 2007-2024

Az utolsó beszámolómat tartják kezükben. Ebből kifolyólag engedjék meg hogy ne csak az elmúlt egy évről, hanem az itt eltöltött időszak mérlegéről, tanulságairól adjak számot. Úgy gondolom ebben a helyzetben nem a statisztikai számadatokon van elsősorban a hangsúly.

2007-ben, amikor átvettem a praxist az első tájékozódás után a legfontosabb dolgunk a népesség jelentős részét érintő, rokkantságot és súlyos szövődményeket okozó magasvérnyomásos és a cukorbetegek helyzetének rendezése volt. Ennek eredményeként – az első időszak néhány esetét kivéve, amit egy kezem en meg tudom számolni – gyakorlatilag az elmúlt szűk tizenhét év alatt az együttműködő, rendszeresen gondozott betegek között nem volt stroke-os. Úgy gondolom, hogy erre méltán lehetünk büszkék az ebben együttműködő asszisztensnőmmel és helyettesítő kollégáimmal együtt. Szívós munkával elértük, hogy a páciensek megértsék a probléma lényegét, és sikerült megnyerni az együttműködést is. Ebben nem kevés támogató munkára és ismeret közérthető átadására volt szükség. A szememre lehet vetni, hogy ezek kapcsán (is) „sokat beszélek", de ezt nem lehet két szóban elintézni és nem lehet elégszer elismételni. Hiszek abban is, hogy az ismeretek közérthető átadása a jobb együttműködésre fogja sarkalni a pácienseinket és nagyobb lesz az öngondoskodás mértéke is.

A másik fontos egészség nevelési terület a légúti betegségek és az ahhoz fűződő téves felfogás átalakítása volt. A betegség lényegének és lefolyásának megismerése, az antibiotikumok körül kialakult téves igény felszámolása szintén nem kevés munkámba került. Ezzel elértük azt, hogy a gyógyulási statisztikánk semmivel nem lett rosszabb az azt megelőző időszakhoz képest. Ugyanakkor a szülők és a felnőttek egyaránt megtanulták hogyan kezeljék a problémát. Csak egy apró megjegyzés. Volt olyan páciensünk aki két évesen már a 20. antibiotikus kezelésen volt túl. Ennek eredményeként az immunrendszer működése számos helyen sérült. Ez megnyilvánult a védőoltások beadása utáni reakciókban illetve abban, hogy a szülő az általános iskola végéig otthonról táplálta a különböző étel intoleranciák miatt gyermekét. Közel 12 évbe (!) telt, mire rendeződtek a viszonyok. Jelenleg már nem küzd sem a tej sem a lisztérzékenységével. Számukra és számunkra is komoly tanulsággal bír.

Harmadik csapásvonal a preventív szemlélet magvainak elhintése volt, ami egy igazi csapat munkát igényelne és be kell ismernünk ehhez nem volt kellő energiát és időnk. Ennek ellenére elértük azt, hogy sok szülő megértette a védőoltások fontosságát és olyan oltásokat is

biztosított a gyermekeik számára, amelyek nem tartoznak a kötelező oltás rendbe. Ebben a sorban felnőtt betegeket is sikerült bevonunk, akit légzőszervi, vagy szív és érrendszeri betegségek kapcsán magas kockázatúak. Az ő körökben az influenza és a tüdőgyulladást okozó kórokozók elleni, míg a gyermekeknél a Rota vírus, bárányhimlő vagy a súlyos idegrendszeri megbetegedést okozó meningococcus védőoltások felvételében szintén pozitív eredményeket tudtunk elérni. Azzal a megjegyzéssel, hogy ezen a téren is lenne még hova fejlődnünk. Ide kell soroljam azt is hogy -azt az egy-két - központilag indított szűrőprogramot, önként vállaltunk és támogatunk illetve részt vettünk benne. Gondolok itt a legutóbbi vastagbélszűrésre, amibe magunk részéről szintén nem kevés többlet energiát fektettünk a páciensek meggyőzése kapcsán.

Természetesen itt még számos népegészségügyi szempontból fontos szűrés, megelőzés, az ön gondoskodás megismerése és ennek gyakorlatban történő megvalósítása komoly lehetőséget rejt az egészségben eltöltött életévek meghosszabbítására. Az elvi egyetértésen túl sajnos a gyakorlatban itt elég rosszul állunk. Kezdve ott, hogy nincs egy olyan egészségnevelő országos programunk, ami a középiskola végéig módszeresen és folyamatosan ismereteket ad át azért, hogy a felnőtté váló újabb nemzedék sokkal egészségtudatosabban tudja az életét irányítani. Ezzel együtt számos ismeretre is szer tehetne, ami az egészségügyi ellátórendszer terhelését is csökkentené. Például egy lázas gyerekkel nem szaladnának azonnal az ügyeletre. Sürgősségi osztályokon és az ügyeleteken történő indokolatlan megjelenés többek között ezért is jóval 60 % fölött mozog. Szomorú hogy az elmúlt 30 évben ez ügyben nem történt semmi. Volt ugyan négy népegészségügyi programunk, amelyek eredménye a nullához közelít. Egy tanulmány szerint a pozitív változások annak tudhatók be, hogy javult az életszínvonal illetve az egészségügyi rendszerben a gyógyszerek és a gyógyító technológiák és fejlődtek. Pedig az előbb említett ön gondoskodásban óriási lehetőség rejlik - ami gyakorlatilag nem jár vagy csak minimális többlet költséggel a lakosság részéről - miközben az egészségügyi ellátórendszer mutatóiban történő egy százalékos emelkedéshez is óriási anyagi forrásokra van szükség.

Mint ahogy az ábra mutatja hiába vártuk „felülről az áldást” nekünk alulról kellett volna megszerveznünk a saját kis rendszerünket, óvoda- és iskolapedagógusokkal, a szociális gyermekvédelmi rendszerrel, gyógyszerésszel, védőnővel, dietetikussal, gyógy testnevelővel és az alapellátási rendszerrel egyetemben. Hát erre sajnos nem került sor, ami nagy szívfájdalmam. Agilisabbnak kellett volna lennem.

Ezzel együtt nem volt olyan felkérés, amire nemet mondtunk volna. Legyen az iskola, óvoda, polgárőrségi rendezvény, népfőiskola vagy éppen a gyógynövénytermesztő szakképzés oktatási programja. Tekintettel arra, hogy az ismeretterjesztés, az oktatás az előbb említett okok miatt is fontos része a munkáknak és nekem is szívügyem.

Itt kell megemlítenem azokat a munkatársakat, aki a lakosság egészségi állapotának javulásához, életminőségéhez, avagy az emberhez méltó elmúláshoz komoly szerepet vállaltak.

Mindenekelőtt Sólyom Jánosnét, Karalyos Ilonát, Icát, Icust, a mi közérzetünk nővérét. Több mint négy évtizedes munkásságának nagy részét szülőfalujában végezte. Nem volt könnyű dolga, hiszen számos orvos stílusához kellett alkalmazkodnia a páciensekről nem is beszélve. Nem számoltam össze, de a felsorolt történetek alapján biztos volt legalább másfél tucat - a szakorvosjelöltekkel kiegészítve, akik néhány hónapot eltöltöttek gyakornokként – azok száma, akik Nagyrábén megfordultak. Tette mindezt alázatosan, lelkiismeretesen, szolgálatkészen, gyakorlatilag a hét minden napján. A lakáson végzett ellátások, gondozások, költözések, amelyek kapcsán sokszor az utolsó napokig elkísérte egy-egy betegünket nehezen fejezhető ki szavakkal. Gyakorlatilag sem én sem a lakosság körében nem igazán tudtak olyat kérni, amire ő nemet mondott volna. Sorolhatnánk még sok mindent, de summásan csak annyit mondanék, ha legközelebb azon gondolkozik a testület, hogy kit jelöljenek díszpolgárnak úgy gondolom az ő életműve példaértékű.

Icával egy lapon kell említenem Kuklisné Kecskeméti Erzsébetet. Zsóka a legnehezebb területen nyújtott nekünk hatalmas segítséget. Váratlanul csöppent a csapatunkba, de igazi jó játékossá vált. A hospicenél töltött évek alatt nagyon sok nehéz feladatban, súlyos betegségben volt empatikus munkatársunk, akinek szinte fáradhatatlan teherbírása van. Nagyon sokszor önmagát zsigerelt ki ebben a feladatban, de a rászoruló emberek helyzetét mindenkor a magáé elé helyezte. Nagy űrt hagyott maga után, amikor másfelé vette az irányt.

Szöszivel, - ahogy saját magát mindenhol hívja - csak alig néhány hónapot volt lehetőségem eltölteni. Ennek ellenére vannak fülembe csengő magvas gondolatai. Innen kívánok neki jó egészséget.

Szabóné Sólyom Anikó. Ancsa szinte velem egy időben kezdte a hazai pályáját. Emlékszem a túlfűtött lelkesedésére, arra a lendületre, amivel belevetette magát a munkába. Szerencsére nem túl sok bonyolult esetünk volt illetve kevés elhanyagolt csecsemővel találkoztunk. Ugyanakkor a legelső ilyen esetben, amikor azonnal ki akarta emelni a gyermeket a családból, hűtöttem az indulatait. Igaz hogy 12 évvel később mégis “neki lehet igaza”. Munkákat a harmonikus együttműködés jellemezte. Kölcsönösen kisegítettük, kiegészítettük egymást a terhes- és a gyermekgondozás területén. Amikor saját gyermekeivel GYES-en volt több helyettessel is dolgoztam, de a leggördülékenyebben vele ment a munka. Nagyon sok mindenben egy hullámhosszon voltunk. Sokszor félszavakból vagy egy pillantásból megértettük egymást.

Gyógyszerésznőnk Dr. Bagdi Edit a legelső találkozásunk alkalmával tágra nyílt szemekkel és kissé meglepetten fogadta a bemutatkozásom. Később elmondta, hogy errefelé nem volt jellemző az a nyitottság és közvetlenség az egymásmellé rendelt partneri, jó kollegiális viszony, amivel én benyitottam hozzá. Ezt éveken keresztül ápoltunk is. Mindig alkalmazkodtunk egymáshoz és a változó körülményekhez, amiben nélkülözhetetlen volt Révész Jenőné, Julika precíz közreműködése. A tartalmas és sokrétű beszélgetéseinken kívül legalább annyira felejthetetlen a Julika mézes süteménye.

Dr. Sohajda Szabolccsal futólag ismerjük egymást az egyetemről. Túl sok kapcsolódási pont nem volt a munkánkban. A közös feladatokban mindig rugalmas volt viszony. Legtöbbször jövet-menet a parkolóban cseréltünk néhány szót.

A házi gondozás rendszerétől bevallom kicsit többet vártam. Úgy gondoltam több szemem, több fülem, több kezem lesz a betegek ellátása kapcsán. Ez sajnos csak részben teljesült. A sokszínű és ezzel együtt eltérő képességű gárda számos változáson és vezető váltáson ment keresztül. Az utóbbi időben kedvező fordulatot vettek a dolgok, de ennek a kifutása már nem az én nagyrábéi pályám alatt fog megvalósulni. Ezzel együtt a gondozóktól jövő visszajelzések alapján is úgy érzem megtaláltuk a közös hangot és nagyon sok mindenben tudtunk jól együttműködni a gondozottak érdekében.

Amikor megnyílt a Gyémántkor idősek otthona kíváncsian vártam hová tudunk eljutni. Igazi embert próbáló feladat, amikor idős emberek kiszakítva a korábbi megszokott környezetükből intézeti körülmények között kezdenek el élni. Nem elég hogy a testi és fizikai képességeik kiszolgáltatottá teszik őket – hiszen ezért kerülnek ilyen intézetbe – de egy teljesen új helyzetben kell új fejezetet nyitniuk az életünkben, ami ezekben az életkorokban már nem könnyű feladat. Lelkileg mindenkit nagyon megvisel. Ráadásul ez egy lefelé tartó szakasza életünk görbéjének, ami különösen nehézzé teszi az itt végzett munkát. Mérhetetlen türelem, empátia és emberszeretet kell hozzá. Úgy érzem, ez az otthon valóban otthona tud lenni az ide költözőknek. Ebben a vezetésen kívül - Nyergesné Földesi Julika - elévülhetetlen érdemei voltak Pongráczné Jámbor Krisztinának. Sajnálom, hogy ő már nem tagja ennek a csapatnak, mert a személyében rejlő számos pozitív emberi tulajdonság, a szakmai hozzáértés, gondosság, fegyelmezettség és precizitás komoly arculatot adott az intézetnek. Ezzel együtt a környék és a megye egyik legnívósabb és elismert intézete!

A munka körülményeinket lehetőségeihez és erejéhez mérten az önkormányzat pályázatok útján próbálta javítani. Sajnálatos, hogy több részletben mindig csak egy apró szépségtapasz került a több mint 100 éves rendelő épületére. Ahelyett, hogy egyszerre, egy összegben állt volna rendelkezésre a forrás és a korábbi átépítési terv megvalósulhatott volna, ami szerkezetében sokkal jobban megfelelt volna az mai kor elvárásainak. Ehelyett a legutóbb kívülről kapott egy szép csomagolást. Az eltelt idő alatt kétszer is kicserélték a nyílászárókat, új fűtésünk lett, miközben több energia hatékony beruházás kimaradt és belsejében, maradt az egyenlőtlen térelosztás, bútorzatában pedig a múlt század 70-es éveit idézi. Még az a szerencse, hogy a benne folyó szellemi és fizikai munka nem maradt meg ezen a szinten.

Úgy érzem – és ebben megerősített az a számtalan visszajelzést, amit az utóbbi hónapokban kaptam – hogy a páciensekkel sikerült jó együttműködést, emberi és empatikus kapcsolatot kialakítani. A rendelőbe betérő ember legtöbbször kiszolgáltatott. Történik vele valami, érzi hogy a teste jelez. De nincs meg a kellő ismerete ahhoz, hogy megoldja a problémát. Kénytelen egy idegen emberre bízni testét, a gondolatait. Meg kell, hogy bízzon mindenben és meg kell nyílnia minden szinten. A szakmai hozzáértésüket nem tudja megítélni, de azt a nyolc osztályt végzett ember is érzi, hogy mennyire őszinte és nyitott az orvos a problémái iránt. Ebből a szempontból, ha nem is jelesre, de négyes fölére biztosan sikerült teljesítenünk. Az utolsó két hónapban történt számos igen mély és bensőséges találkozásokból ez tükröződött vissza. Olyan gondolatok és érzések kerültek a felszínre, amelyeket egy elválás, egy veszteség élmény megélése hoz általában a felszínre. Hálás vagyok mindenkinek az őszinte gondolatokért, a bizalomért, barátságért és mindenért amit kaptam.

Végezetül még három gondolat.

Egy gyermek elvesztése mindig különösen mély nyomokat hagy az ember lelkében. Így van ez akkor is, amikor tudja, hogy mindent megtett az esemény elkerülésére. Mégis igaztalanul belekerül ebbe a történetbe, mint negatív szereplő. Valahányszor találkozik a szülővel vádló tekinteteket kap. És jó esetben csak ennyit. Miközben a szülői személyes felelősség mélyen el van temetve a tudat mélyén, mert nehéz lenne minden nap azzal ébredni, hogyha nem akarja mindenáron hazahozni a kórházból, akkor jó eséllyel ma is élhetne. Azért is olyan közeli a történet, mert a lányom osztálytársáról van szó, aki számos alkalommal nálunk is megfordult. És amikor látom magam mellett az én gyerekem, időnként eszembe jut vajon, hogyan nézne ki ha nem történik akkor az a tragédia. Tanulsága van. Feloldatlan, kibeszéltelen.

A másik árnyék ezen a pályán a kollegialitás hiánya volt. Itt éltem köztetek. Ennyi időn keresztül nyitott és közvetlen viszonyom alkalmas volt arra, hogy megismerjetek. Úgy érzem rajtam nem múlott. Annyiban sajnálom, mert sok minden könnyebb lehetett volna. Tanulhattunk volna egymástól, segíthetünk volna egymáson, és ennek az a közösség is látta volna a használt, akiért az orvosai közösen dolgoznak ugyanazért a célért. De a végjáték pontosan olyan volt, mint a kezdete és a közepe. Nem sikerült a zökkenőmentes átmenet sem, de ez sem rajtam múlott. Két idevágó gondolat ötlött fel bennem, mely szerint olyan szekér után nem érdemes futni, ami nem vesz föl. A másik pedig megboldogult anyai nagyanyám bölcsessége: „Kisfiam. Ki micsodás nem lehet más” És mennyire igaza volt ennek az egyszerű törékeny asszonynak.

Nincs varázsgömböm, így nem látom a jövőt. De az biztos, hogy ebben a járásban belátható időn belül nem lesz újra 23 háziorvos. Ez előrevetíti azt, hogy az önkormányzatoknak össze kell fogniuk a megoldás érdekében. Egyébként is igaz az élet minden területére, hogy azok a közösségek könnyebben viselik a nehézségeket és nagyobb a túlélési esélyük minden időben, akik erősen összetartók. Ezért fontos hogy Nagyrábén megerősödjön ez a szemlélet. Épüljenek újra olyan közösségek, mint a Népdalkör, a Népfőiskola, vagy a Barátikör és ehhez hasonlók. Szellemi és kulturális műhelyek. Ezek elsorvadásával kiüresedik és elsorvad a közösség is. Emlékezzünk vissza, hogy milyen pezsgő szellemi élet zajlott itt a 2000-es évek elején és történetesen még akkor is, amikor ideérkeztünk.

2027-re tervezik a praxisok határainak rendezését. Nagyrábén valószínű egy körzet marad. A kérdés, hogy ki lesz az, aki a feladatot majd tovább viszi. Ezen a területen komolyan kell dolgozni, mert önmagától nem fog megtörténni semmi vagy csak olyan, amit nem igazán szeretnénk.

Hálásan köszönöm mindazt, amiért köszönettel tartozom!

Nagyrábé, 2024.március 24.

Tverdota László dr.